

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА)
на ден 31 декември 2022

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	АКТИВА:				
1.	A. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	001		14.918.472.088	13.178.388.560
2.	I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	002		3.601.337.817	2.794.866.248
3.	Издатоци за развој	003			
4.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	004	7	3.430.559.631	2.616.697.808
5.	Гудвил	005			
6.	Аванси за набавка на нематеријални средства	006		0	0
7.	Нематеријални средства во подготовка	007	7	170.778.186	178.168.440
8.	Останати нематеријални средства	008			
9.	II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	009		10.536.877.695	9.779.056.131
10.	Недвижности (011+012)	010		2.768.853.117	2.906.184.902
10.a.	Земјиште	011	8	27.922.660	27.922.660
10.б.	Градежни објекти	012	8	2.740.930.457	2.878.262.242
11.	Постројки и опрема	013	8	6.037.439.229	5.276.202.840
12.	Транспортни средства	014	8	41.816.233	70.212.607
13.	Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	015	8	214.130.762	284.623.003
14.	Биолошки средства	016			
15.	Аванси за набавка на материјални средства	017		4.146.646	4.264.677
16.	Материјални средства во подготовка	018	8	1.470.491.708	1.237.568.102
17.	Останати материјални средства	019			
18.	III. ВОЖУВАЊЕ ВО НЕДВИЖНОСТИ	020			
19.	IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	021		228.975.683	225.297.799
20.	Вложување во подружници	022			
21.	Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	023			
22.	Побарувања по дадени долгорочни заеми на поврзани друштва	024			
23.	Побарувања по дадени долгорочни заеми	025		6.028.605	9.765.492
24.	Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	026		222.334.753	214.919.982
24.a.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	027			
24.б.	Вложувања во хартии од вредност кои се расположиви за продажба	028			
24.в.	Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	029		222.334.753	214.919.982
25.	Останати долгорочни финансиски средства	030		612.325	612.325
26.	V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	031		551.280.893	379.168.382
27.	Побарувања од поврзани друштва	032			
28.	Побарувања од купувачи	033	9	551.280.893	379.168.382
29.	Останати долгорочни побарувања	034			
30.	VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	035		56.639.238	40.464.992
31.	Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	036		4.029.664.734	5.085.169.523
32.	I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	037		419.612.568	497.730.843
33.	Залихи на сировини и материјали	038		203.206.286	133.211.838
34.	Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	039		0	0
35.	Залиха на недовршени производи и полупроизводи	040			
36.	Залиха на готови производи	041			
37.	Залиха на трговски стоки	042		216.406.282	364.519.005
38.	Залиха на биолошки средства	043			
39.	II. СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	044		306.955	
40.	III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	045		2.876.826.585	2.618.135.869
41.	Побарувања од поврзани друштва	046	16	194.683.034	181.594.408
42.	Побарувања од купувачи	047	9	2.623.594.586	2.388.627.224
43.	Побарувања за дадени аванси на добавувачи	048		41.444.599	29.153.870
44.	Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	049		934.074	930.111
45.	Побарувања од вработени	050		15.114.783	16.246.692
46.	Останати краткорочни побарувања	051		1.055.509	1.583.564
47.	IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	052		0	677.897.000
48.	Вложувања во хартии од вредност (054+055)	053			
48.a.	Вложувања кои се чуваат до доспевање	054			
48.б.	Вложувања според објективната вредност преку добивката или загубата	055			
49.	Побарувања по дадени заеми на поврзани друштва	056			
50.	Побарувања по дадени заеми	057			
51.	Останати краткорочни финансиски средства	058		0	677.897.000
52.	V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	059		733.225.581	1.291.405.811
52.a.	Парични средства	060	10	733.225.581	1.291.405.811
52.б.	Парични еквиваленти	061		0	0
53.	VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	062		295.892.658	265.021.080
54.	ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	063		19.300.975.673	18.569.044.155
55.	В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	064			

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА ГОДИНА)
на ден 31 декември 2022

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	ПАСИВА:				
56.	A. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	065		14.923.923.279	14.978.109.939
57.	I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	066	11	9.583.887.733	9.583.887.733
58.	II. ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	067		540.659.375	540.659.375
59.	III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	068	11	3.738.357.350	3.738.357.350
60.	IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	069			
61.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	070		865.575.754	865.575.754
62.	VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	071		980.679.730	980.679.730
63.	Законски резерви	072		958.388.774	958.388.774
64.	Статутарни резерви	073			
65.	Останати резерви	074		22.290.956	22.290.956
66.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	075		5.023.684.298	5.023.684.298
67.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	076			
68.	IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	077		1.667.793.739	1.721.980.399
69.	X. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	078			
70.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	079			
71.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	080			
72.	Б. ОБВРСКИ (082+083+095)	081		3.108.575.338	2.294.262.933
73.	I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	082		73.511.290	64.281.140
74.	Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	083		73.511.290	64.281.140
75.	Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	084			
76.	II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	085		402.887.713	460.599.924
77.	Обврски спрема поврзани друштва	086			
78.	Обврски спрема добавувачи	087		402.887.713	460.599.924
79.	Обврски за аванси, депозити и кауции	088			
80.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	089			
81.	Обврски по заеми и кредити	090			
82.	Обврски по хартии од вредност	091			
83.	Останати финансиски обврски	092			
84.	Останати долгорочни обврски	093			
85.	III. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	094			
86.	IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	095		2.632.176.335	1.769.381.869
87.	Обврски спрема поврзани друштва	096	16	485.787.012	391.688.453
88.	Обврски спрема добавувачи	097	12	1.900.053.878	1.171.121.655
89.	Обврски за аванси, депозити и кауции	098		73.641.752	69.333.760
90.	Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плата	099		1.454.314	1.512.360
91.	Обврски кон вработени	100		7.370.379	10.863.063
92.	Тековни даночни обврски	101		100.299.679	39.568.892
93.	Краткорочни резервирања за ризици и трошоци	102		48.606.738	66.063.805
94.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	103			
95.	Обврски по заеми и кредити	104			
96.	Обврски по хартии од вредност	105			
97.	Обврски по основ на учество во резултатот	106		5.398.412	4.454.247
98.	Останати финансиски обврски	107			
99.	Останати краткорочни обврски	108		9.564.171	14.775.634
100.	V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	109		1.268.477.056	1.296.671.283
101.	VI. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	110			
102.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	111		19.300.975.673	18.569.044.155
103.	В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	112			

БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА)
за периодот од 01.01 до 31.12.2022

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	201		11.802.130.802	11.218.108.597
2.	Приходи од продажба	202	13	11.691.745.481	11.137.470.782
3.	Останати приходи	203	14	110.385.321	80.637.815
4.	Промена на вредноста на залихите на готовите производи и недовршеното производство	xxx			
4.а.	Залихи на готовите производи и недовршеното производство на почетокот на годината	204			
4.б.	Залихи на готовите производи и недовршеното производство на крајот на годината	205			
5.	Капитализирано сопствено производство и услуги	206			
6.	II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	207		9.823.350.143	9.360.768.461
7.	Трошоци за суровини и други материјали	208		670.979.694	249.350.073
8.	Набавна вредност на продадени стоки	209		2.370.468.991	1.888.921.832
9.	Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	210			
10.	Услуги со карактер на материјални трошоци	211	15	2.402.919.341	2.601.337.461
11.	Останати трошоци од работењето	212	15	728.949.054	704.993.624
12.	Трошоци за вработени (214+215+216+217)	213		953.814.942	1.018.435.723
12.а.	Плати и надоместоци на плата (нето)	214		524.238.391	552.525.857
12.б.	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плати	215		48.779.849	49.994.381
12.в.	Придонеси од задолжително социјално осигурување	216		218.815.646	223.774.835
12.г.	Останати трошоци за вработените	217		161.981.056	192.140.650
13.	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	218		2.442.756.273	2.745.584.265
14.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	219			
15.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековни средства	220	15	149.930.025	149.761.097
16.	Резевиранија за ризици и трошоци	221		100.515.196	
17.	Останати расходи од работењето	222	15	3.016.627	2.384.386
18.	III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	223		24.806.985	89.919.364
19.	Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	224			
19.а.	Приходи од вложувања во поврзани друштва	225			
19.б.	Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	226			
19.в.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	227			
19.г.	Останати финансиски приходи од работење со поврзани друштва	228			
20.	Приходи од вложувања во неповрзани друштва	229		11.823.630	9.833.080
21.	Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	230		2.448.818	3.429.509
22.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	231		3.119.766	2.617.017
23.	Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	232		7.414.771	74.039.758
24.	Останати финансиски приходи	233			
25.	IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	234		110.198.840	38.455.029
26.	Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	235			
26.а.	Расходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	236			
26.б.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	237			
26.в.	Останати финансиски расходи од работење со поврзани друштва	238			
27.	Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	239		110.198.840	38.455.029
28.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	240			
29.	Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	241			
30.	Вредносно усогласување на финансиски средства и вложувања	242			
31.	Останати финансиски расходи	243			
32.	Удел во добивката на придружените друштва	244			
33.	Удел во загубата на придружените друштва	245			
34.	Добивка од редовно работење (201+223+244) - (204+205+207+234+245)	246		1.893.388.804	1.908.804.471
35.	Загуба од редовно работење (204+205+207+234+245) - (201+223+244)	247			
36.	Нето добивка од прекинатото работење	248			
37.	Нето загуба од прекинатото работење	249			
38.	Добивка пред оданочување (246+248) или (246+249)	250		1.893.388.804	1.908.804.471
39.	Загуба пред оданочување (247+249) или (247+248)	251			
40.	Данок на добивка	252		241.769.311	205.029.136
41.	Одложени даночни приходи	253		16.174.246	18.205.064
42.	Одложени даночни расходи	254			
43.	НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	255		1.667.793.739	1.721.980.399
44.	НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (251+252-253+254)	256			
45.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	257		860	911
46.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	258		12	12
47.	ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	259		1.667.793.739	1.721.980.399
47.а.	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	260		945.083.150	975.788.925
47.б.	Добивка која им припаѓа на неконтролираното учество	261		722.710.589	746.191.474
47.в.	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	262			
47.г.	Загуба која им припаѓа на неконтролираното учество	263			
48.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	264		19	20
48.а.	Вкупна основна заработувачка по акција	265		19	20
48.б.	Вкупна разводната заработувачка по акција	266			
48.в.	Основна заработувачка по акција по прекинатото работење	267			
48.г.	Разводната заработувачка по акција по прекинатото работење	268			

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
за периодот од 01.01 до 31.12.2022

(во денари)

Ред. Број	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број на белешка	Износ	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	Добивка за годината	269		1.667.793.739	1.721.980.399
2.	Загуба за годината	270			
3.	Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) - (274+276+278+280+282+284)	271			
4.	Останата сеопфатна загуба (274+276+278+280+282+284) - (273+275+277+279+281+283)	272			
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување од странско работење	273			
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување од странско работење	274			
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	275			
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба	276			
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	277			
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	278			
11.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (+)	279			
12.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (-)	280			
13.	Актuarsки добивки на дефинирани планови за користи на вработените	281			
14.	Актuarsки загуби на дефинирани планови за користи на вработените	282			
15.	Удел во останата сеопфатна добивка на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	283			
16.	Удел во останата сеопфатна загуба на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	284			
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	285			
18.	Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	286			
19.	Нето останата сеопфатна загуба (285-271) или (272+285)	287			
20.	Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	288		1.667.793.739	1.721.980.399
20.a.	Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	289		945.083.150	975.788.925
20.b.	Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	290		722.710.589	746.191.474
21.	Вкупна сеопфатна загуба за годината (270+287) или (270-286) или (287-269)	291			
21.a.	Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	292			
21.b.	Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	293			

Македонски Телеком АД Скопје

Даночен период: 01/01-31/12/2022

Даночен биланс

УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОК НА ДОБИВКА		АОП	
I	Финансиски резултат во Биланс на успех	01	1.893.388.804
II	Непризнаени расходи и помалку исказани приходи за даночни цели (збир од АОП 03 до АОП 39)	02	640.116.052
	Расходи кои не се поврзани со вршење на дејноста на субјектот односно не се непосреден услов за извршување на дејноста и не се последица од вршењето на дејноста	03	20.740.263
1	Расходи кои не се поврзани со вршење на дејноста на субјектот односно не се непосреден услов за извршување на дејноста и не се последица од вршењето на дејноста	03	20.740.263
2	Надоместоци на трошоци и други лични примана од работен однос над утврдениот износ	04	1.339.439
3	Надоместоци на трошоци на вработените што не се утврдени со член 9 став (1) точка 2) од ЗДД	05	108.007.168
4	Трошоци за организирана исхрана и превоз над износите утврдени со закон	06	-
5	Трошоци за хотелско сместување во износ над 6.000 денари дневно по лице и трошоци за превоз на лица кои не се документирани	07	-
6	Трошоци за исхрана на вработените кои работат ноќно време, над износите утврдени со закон	08	-
7	Трошоци по основ на месечни надоместоци на членови на органи на управување над висината утврдена со закон	09	7.198.920
8	Трошоци по основ на уплатени доброволни придонеси во доброволен пензиски фонд над висината утврдена со закон	10	-
9	Трошоци по основ на уплатени премии за осигурување на живот над висината утврдена со закон	11	-
10	Надомест за лица волонтери и за лица ангажирани за вршење на јавни работи над износите утврдени со закон	12	-
11	Скриени исплати на добивки	13	-
12	Кусоци кои не се предизвикани од вонредни настани (кражба, пожар или други природни непогоди)	14	1.030.565
13	Трошоци за репрезентација	15	20.683.859
14	Трошоци за донации направени во согласност со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, над 5% од вкупниот приход остварен во годината	16	-
15	Трошоци за спонзорства направени во согласност со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности, над 3% од вкупниот приход остварен во годината	17	-
16	Трошоци за донации во спортот согласно член 30-а од ЗДД	18	4.305.000
17	Трошоци по основ на камата по кредити кои не се користат за вршење на дејноста на обврзникот	19	-
18	Осигурителни премии кои ги плаќа работодавачот во корист на членови на органи на управување, и на вработени	20	-
19	Даноци по задршка (одбивка) исплатени во име на трети лица кои се на товар на трошоците на даночниот обврзник	21	477.553
20	Парични и даночни казни, пенали и казни камати за ненавремена уплата на јавни давачки и на трошоци за присилна наплата	22	1.263.677
21	Трошоци за стипендии	23	602.643
22	Трошоци на кало, растур, крш и расипување	24	-
23	Граен отпис на ненаплатени побарувања	25	-
24	Трошоци за нето износот за приманата по основ на деловна успешност над износот на кој се пресметани придонеси согласно со закон	26	74.825.515
25	Трошоци за практикантска работа над износите пропишани во Законот за практиканство	27	2.919.109
26	Трошоци за практична обука на ученици и практична настава на студенти во висина над 8.000 денари месечно	28	-
27	Трошоци за амортизација на ревалоризираната вредност на материјални и нематеријални средства	29	-
28	Трошоци на амортизација на материјални и нематеријални средства која е повисока од амортизацијата пресметана на набавната вредност на средствата со примена на стапки над пропишаните согласно Номенклатурата на средствата на амортизација	30	219.882.365
29	Преостаната сегашна вредност на основните средства кои не се користат, а се амортизираат во целост за кои не е издадена согласност од Управата за јавни приходи	31	313.887
30	Трошоци за исправка на вредноста на ненаплатени побарувања	32	138.821.293
31	Износ на неплатени побарувања од заем	33	-
32	Износ на позитивната разлика помеѓу расходите кои произлегуваат од трансакција по трансферна цена и расходите кои произлегуваат од таа трансакција по пазарна цена утврдена со принципот на "дофат на рака" меѓу поврзани лица	34	-
33	Износот на позитивната разлика помеѓу приходите кои произлегуваат од трансакција по цена утврдена во согласност со "дофат на рака" и приходите кои произлегуваат од таа трансакција по трансферната цена меѓу поврзани лица	35	-
34	Износ на дел од камати по заеми кои се добиени од поврзано лице, кој го надминува износот кој би се остварил доколку се работи за неповрзани лица	36	-
35	Износ на зазетни камати кои произлегуваат од односите со поврзано лице	37	-
36	Износ на камати по заеми добиени од содружници или акционери - нерезиденти со најмалку 20% учество во капиталот	38	-
37	Други усогласувања на расходи	39	37.704.796
III	Даночна основа (H-I)	40	2.533.504.856
IV	Намалување на даночна основа (АОП 42+АОП43+АОП44+АОП45+АОП46+АОП47+АОП48)	41	72.761.748
38	Износ на неплатени побарувања за кои во претходниот период е зголемена даночната основа	42	-
39	Износ на вратен дел од заем за кои во претходните даночни периоди било извршено зголемување на даночната основа	43	-
40	Износ на трошоците за амортизација над износот пресметан со примена на амортизациони стапки утврдени со номенклатурата за средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки за кои во претходниот период е извршено зголемување на даночната основница	44	62.604.288
41	Износ на неисплатените надоместоци зад износите утврдени во член 9 став (1) точки 2),3-б),4),5),5-а) и б), од ЗДД, за кои во претходниот период е извршено зголемување на даночната основа, доколку истите се исказани како приход	45	-
42	Дивиденди остварени со учество во капиталот на друг даночен обврзник, оданочени со данок на добивка кај исплатувачот	46	10.157.460
43	Дел од загуба намалена за непризнаени расходи, пренесена од претходни години	47	-
44	Износ на извршени вложувања од добивката (реинвестирана добивка)	48	-
V	Даночна основа по намалување (III-IV)	49	2.460.743.108
VI	Пресметан данок на добивка (V x 10%)	50	246.074.311
VII	Намалување на пресметаниот данок на добивка (АОП52+АОП53+АОП54+АОП55)	51	4.305.000
45	Намалување на данокот за вредноста на набавени и ставени во употреба до 10 фискални системи на опрема за регистрирање на готовински плаќања	52	-
46	Износ на данок содржан во оданочени приходи/ добивки во странство (withholding tax) до пропишаната стапка	53	-
47	Данок кој го платила подружницата во странство за добивката вклучена во приходите на матичното правно лице во Р.М. но не повеќе од износот на данокот по пропишаната стапка во ЗДД	54	-
48	Износ на пресметано даночно олеснување за дадена донација утврдена во согласност со членовите 30-а од ЗДД	55	4.305.000
VIII	Пресметан данок по намалување (VI-VII)	56	241.769.311
49	Платени аконтации на данокот на добивка за даночниот период	57	222.515.033
50	Износ на повеќе платен данок на добивка пренесен од претходните даночни периоди	58	-
51	Износ на доплата / повеќе платен износ (АОП56-АОП57-АОП58)	59	19.254.278
IX	ПОСЕБНИ ПОДАТОЦИ		
52	Вкупен износ на извршени вложувања од добивката (реинвестирана)	60	-
53	Загуби од претходни години за кои правото на покриве во рок од три години не е изминато	61	-
54	Остварена загуба намалена за непризнаените расходи од тековната година која може да се пренесе во наредните три години	62	-
55	Пренесен неискористен дел на правото на намалување на данокот по одредбите од член 30 од ЗДД	63	-
56	Пренесен неискористен дел на правото на намалување на данокот платен во странство до пропишаната стапка	64	-
57	Остварен вкупен приход во годината	65	11.826.937.787
58	Вкупни трошоци за донации во годината за кои се користи правото на намалување од Законот за донации и спонзорства во јавните дејности	66	2.054.000
59	Вкупни трошоци за донации во годината за кои не се користи правото на намалување од Законот за донации и спонзорства во јавните дејности	67	2.316.867
60	Вкупни трошоци за спонзорства во годината, за кои се користи правото на намалување од Законот за донации и спонзорства во јавните дејности	68	5.322.500
61	Вкупни трошоци за спонзорства во годината, за кои не се користи правото на намалување од Законот за донации и спонзорства во јавните дејности	69	464.848
62	Вкупни трошоци за донација во спорт за која е користено намалување на пресметаниот данок, по еден од основите на член 30-а од ЗДД	70	4.305.000

Никола Љушев
Главен извршен директорГоран Тиловски
Овластен сметководител
Пер. Бр. 0105436

Македонски Телеком АД - Скопје

Објаснувачки белешки кон

годишна сметка

за годината којашто завршува на

31 декември 2022 година

Белешки кон годишна сметка

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие белешки кон годишна сметка се однесуваат на друштвото Македонски Телеком АД - Скопје.

Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано во Република Северна Македонија и водечки давател на телекомуникациски услуги. Друштвото ги обезбедува следниве услуги како за приватни, така и за деловни корисници: говорни и податочни услуги преку мобилна и фиксна мрежа, интернет услуги, конвергентни услуги, дигитална телевизија и напредни Cloud и ИКТ решенија.

Непосредно матично друштво на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Акционерската структура на Друштвото на 31 декември 2022 година е прикажана подолу:

Акционери на Македонски Телеком АД – Скопје	Број на акции	%
АД Каменимост Комуникации	48.877.780	51,00
Влада на Република Северна Македонија	33.364.875	34,81
Друштвото (сопствени акции)	9.583.878	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	1.011.204	1,06
Останати акционери	3.001.044	3,13
	<u>95.838.781</u>	<u>100,00</u>

Телекомуникацискиот сектор во Република Северна Македонија е регулиран со Законот за електронски комуникации (ЗЕК) кој е донесен во март 2014 година (Службен весник бр. 39 од 28 февруари 2014 година) како примарно законодавство и правилници како секундарно законодавство.

Од јуни 2013 година, Друштвото котира на Македонската берза (МБ) во сегментот задолжителна котација и истото поднесува извештаи до МБ согласно со измените во Законот за хартии од вредност од 2013 година. Во согласност со правилата за котирање на МБ, Друштвото има постојани обврски за обелоденување во врска со деловното работење и капиталот, значајни промени во финансиската состојба, објавување на дивиденден календар, промени во пропорцијата на акциите во посед на јавноста (ако паднат под 1%) и промени во значителните удели од над 5%. Освен тоа, Друштвото има посебни обврски за обелоденување, кои се состојат од разни финансиски информации, вклучувајќи различни финансиски извештаи (тримесечни, полугодишни и годишни), како и објавување на јавен повик за свикување на Собрание, сите измени и дополнувања на дневниот ред за Собранието и објавување на одредени одлуки усвоени на Собранието. Пред јуни 2013 година, Друштвото поднесуваше извештаи до Комисијата за хартии од вредност како акционерско друштво со посебни обврски за поднесување извештаи.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. „Кеј 13 Ноември“ бр.6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија. Просечниот број на вработени во Друштвото врз основа на часови на работа во текот на 2022 година беше 860 (2021: 911).

Структурата на вработените на Друштвото според степен на образование на 31 декември 2022 година е прикажана подолу:

	%
Факултетско образование	61,30
Вишо образование	2,20
Средно образование со 4 години/специјалист	3,71
Средно образование со 4 години	30,36
Средно образование со 3 години	2,43
Вкупно	100,00

Белешки кон годишна сметка

1.2. Регулаторно опкружување – мобилна линија

На 5 септември 2008 година, Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), по службена должност, достави известување до Друштвото за оние јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги што му биле доделени во согласност со Договорите за концесија. Лиценцата за радио фреквенции коишто ја користи Друштвото во опсег од GSM 900, беше исто така издадена во форма регулирана од ЗЕК со период на важност до 5 септември 2018 година, која беше обновена во 2018 година за дополнителен период од 10 години до 2028 година. Како резултат на измените во подзаконските акти, опсегот од 900 MHz е отворен за UMTS технологија и, врз основа на барање на Друштвото, лиценцата за радиофреквенција беше изменета така што овие фреквенции сега се технолошки неутрални.

Во 2008 година беше објавено решение за доделување на 2x15 MHz лиценца за радио фреквенции на 2100 MHz. Важноста на лиценцата беше 10 години, односно до 17 декември 2018 година. Лиценцата беше обновена во 2018 година за 10 години, до 2028 година во согласност со ЗЕК.

На процедурата за аукција што се одржа во август 2013 година беше доделен целиот опсег од 790 – 862 MHz заедно со недоделените фреквенции во опсегот 1740 – 1880 MHz за Long Term Evolution (LTE) технологија на јавен тендер. Сите 3 мобилни оператори во тоа време добија LTE радиофреквенциска лиценца од 1x10 MHz во опсегот од 800 MHz и 2x15 MHz во опсегот од 1800 MHz. Секоја лиценца беше добиена со плаќање на еднократен надомест од 10,3 милиони евра. Важноста на лиценцата е 20 години, до 1 декември 2033 година, со можност за нејзино продолжување за период од 20 години во согласност со ЗЕК.

По спојувањето на Оне и ВИП, на 18 ноември 2016 година, А1 Македонија (претходно оне.Вип) достави барање до Агенцијата за промена на лиценците за користење на радиофреквенции за фиксни и мобилни услуги регистрирани со броевите 108269/1, 108271/1, 104068, 104069, 104711, 108269/2 и 108267/2. Агенцијата донесе одлука да не го одобри барањето за промена на А1 Македонија.

Во тендерска постапка, нова лиценца на 2100 MHz (2x15 MHz) беше издадена на Друштвото. Нова лиценца на 2100 MHz (2x10 MHz) беше издадена и на А1 Македонија. Важноста на лиценцата е до крај на 2028 година.

Во постапката за директно доделување од 11 јули 2022 година, Агенцијата му издаде нова лиценца во опсегот 700 MHz и 3.x GHz (5G) на Друштвото (2x10 MHz на 700 MHz и 100 MHz на 3.x GHz). Лиценцата важи 15 години. Истиот износ на спектар исто така му беше издаден на А1 Македонија.

На 19 декември 2014 година беа донесени измени и дополнувања на ЗЕК. Беа направени многу значителни промени на ЗЕК, помеѓу нив, Регулативата за роаминг на Балканот беше една од најважните промени и беше во согласност со Регулативата за роаминг во ЕУ III. Транзицискиот период за постепено намалување на цените на роамингот заврши на 1 јули 2017 година. Во 2019 година, регулаторните тела на земјите од Западен Балкан (WB6) (Северна Македонија, Црна Гора, Србија, Босна, Албанија, Косово) воведоа регулатива за роаминг, почнувајќи со RLAN+ (Roam Like At Home) модел на доплата од 1 јули 2019 година до 30 јуни 2021 година. Од 1 јули 2021 година ќе се применува регулатива по RLAN-моделот. Со оваа регулатива беа намалени и цените за меѓународна терминација меѓу земјите од Западен Балкан (WB6).

Двата мобилни оператори на пазарот, Друштвото и А1 Македонија се назначени за оператори со значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на релевантниот големопродажен пазар „Пристап и започнување на повик на јавни мобилни мрежи“. Агенцијата ги наметна истите регулаторни правни мерки за двата оператора:

- обврска за мобилен пристап за сите мобилни витуелни мрежни оператори (MVNO) хибридни видови (вклучително и Препродавач),
- цена базирана на трошок за Целосен MVNO,
- малопродажба минус (-35%) за Препродавачот,
- обврска за пристап до услуга за мултимедиални пораки (MMS) услуги и мобилни податоци врз основа на технолошка неутралност.

MVNO, Луса Mobile хостиран на мрежата на А1 Македонија, влезе на македонскиот пазар и започна со малопродажно работење во јули 2016 година во согласност со регулираните големопродажни услови. Исто така, од октомври 2020 година, започна со работа нов MVNO (Green Mobile), хостиран на мрежата на А1 Македонија.

Кабелскиот оператор Телекабел, кој на пазарот е присутен со фиксни услуги (говор, широкопојасен интернет и телевизија), од јануари 2019 година започна да работи како MVNO хостиран на мобилната мрежа на Друштвото под услови на регулирана големопродажба.

Белешки кон годишна сметка

1.2. Регулаторно опкружување – мобилна линија (продолжува)

Двата оператори, Друштвото и А1 Македонија се назначени за оператори со ЗПМ на релевантниот големопродажен пазар „Големопродажно терминирање на повици во јавните мобилни мрежи“. Тековните стапки за терминација се симетрични за Друштвото и А1 Македонија, но Луса Mobile има висока асиметрија почнувајќи од мај 2018 година. Со новата анализа на релевантниот пазар во 2020 година, беше имплементирана симетрија и за Луса Mobile почнувајќи од 1 јули 2020 година.

Времетраењето на двете лиценци кои претходно ги поседуваше А1 Македонија беше до 2017 година, 10 MHz од опсег од 900 MHz и 10 MHz од опсег од 1800 MHz истекло на 23 март 2017 година, позиционирани во пониските делови од опсезите. Врз основа на барањето од А1 Македонија за продолжување на лиценцата, Агенцијата донесе одлука бр. 0804-974 од 2 ноември 2016 година да не го продолжи времетраењето на овие две лиценци. Во моментот овие радиофреквенции не се доделени и не се достапни за продажба, тие се чуваат за третиот нов учесник на пазарот.

На 26 мај 2017 година, А1 Македонија поднесе барање до Агенцијата за промена на лиценцата за користење на радиофреквенции за фиксни и мобилни услуги регистрирана со број 108267/2, со кое е доделен следниот радиофреквенциски блок: 1770-1785/1865-1880 MHz. На 9 октомври 2017 година, Агенцијата донесе одлука за одбивање на барањето на А1 Македонија за промена на 1800 MHz.

Врз основа на жалбата поднесена од А1 Македонија, во септември 2019 барањето за промена на 1800 MHz беше конечно одобрено од Агенцијата, како резултат на судската одлука во корист на А1 Македонија. Во 1800 MHz опсегот, А1 Македонија ќе добие огромен континуиран блок од 35 MHz со важност од 15 октомври 2019 година. На барање на Друштвото, Агенцијата ги продолжи лиценците за 900 (2x12.5MHz), 1800 (2x10MHz) и 2100 (2x15MHz) за дополнителни 10 години период на важност (до 2028-2029) без еднократен надомест.

Лиценца 2x10 MHz на 1800 MHz во сопственост на А1 Македонија беше продолжена во Март 2022.

Во април 2019 година, Министерството за информатичко општество подготви Национална стратегија за бродбенд во која што се утврдени следниве цели:

- До крајот на 2023 година, најмалку еден поголем град да биде покриен со 5G сигнал;
- До крајот на 2025 година, автопатите и магистралните патишта / главните коридори на основната и сеопфатна патна мрежа во државата утврдени од Агенцијата да бидат покриени со непрекинат 5G сигнал;
- До крајот на 2027 година, сите градови во државата да бидат покриени со непрекинат 5G сигнал;
- До крајот на 2029 година, секој да има можност за пристап до интернет преку 5G со минимална брзина на пристап до интернет од најмалку 100 Mbps;
- До крајот на 2029 година најмалку 50% од вкупниот број на претплатнички договори на домаќинствата во цела држава, да имаат пристап до интернет од најмалку 100 Mbps;
- До крајот на 2029 година, сите домаќинства по прифатлива цена да имаат можност за пристап до мрежа која овозможува брзина за превземање од најмалку 100 Mbps со можност за надградба на гигабитна брзина;
- До крајот на 2029 година, сите јавни институции (училишта, универзитети, истражувачки центри и други образовни установи, здравствени установи, министерства, судови, локални самоуправи и други државни органи и тела), да имаат симетричен пристап до интернет со брзина од најмалку 1 Gbps.

Врз основа на јавна расправа на почетокот на 2021 година Агенцијата ги донесе измените во Правилникот за надоместоци за користење на радиофреквенции:

- Намалување на надоместоците за користење на радиофреквенции од 3.x GHz за 50 % (од 4.000 евра/MHz на 2.000 евра/MHz)
- Намалување на надоместоците за користење на радиофреквенции за 700 MHz за 50 % (од 11.400 евра/MHz на 5.740 евра/MHz)
- Намалување на надоместоците за користење на радиофреквенции над 55 GHz (Е опсег на радиофреквенциски линкови) за 50% (од 4.000 евра/250MHz на 2.000 евра/250 MHz).

Белешки кон годишна сметка

1.3. Регулаторно опкружување – фиксна линија

Друштвото има обврски како оператор со ЗПМ на неколку регулирани пазари за фиксни услуги.

На почетокот на 2015 година, имплементирано е регулирање на пристапот до оптика, со Локален битстрим пристап преку пристап од нова генерација (NGA) на 3 и 4 ниво и регулирање на VULA (Виртуелен разврзан локален пристап) на ниво 2. Воведувањето на нови технологии претплатничка дигитална линија со ногу високи брзини (VDSL Векторинг технологија во 2017 година) од страна на Друштвото за малопродажни корисници доведува до воведување на нови производи за големопродажен пристап и преобликување на регулаторните обврски.

Финалниот документ за големопродажен централен пристап за производи за масовен пазар обезбедени во анализата на пазарот на фиксна локација (Пазар б) беше објавен во април 2017 година. Агенцијата за прв пат наметна регулирање на пристапот до Хибридно оптички коаксијален пристап (HFC). Сите постојни обврски за бакарната и оптичката мрежа остануваат непроменети по извршената нова анализа во 2022 година. Сите обврски се однесуваат на Друштвото и на А1 Македонија како оператори со ЗПМ на пазарот за широкопојасни услуги.

Измените направени во септември 2016 година кои вклучуваат нова обврска за регистрирање на нови и постојни електронски мрежи (ATLAS), се однесуваат на заедничко градење и користење на мрежите и нова обврска за Агенцијата да ги објавува добиените извештаи за мерењата во сегментот на оптичка магистрална мрежа од страна на сите оператори.

Тендерот за давател на USO (Обврска за универзална услуга) услуга беше објавен во октомври 2021 година, за период од 2022-2026 година и еден од главните критериуми за избор е износот на рефундација што го бара учесникот на тендерот од регулаторот.

Согласно резултатите од тендерот, Друштвото е универзален давател до 2026 година за Фиксен пристап и пристап на хендикефирани лица (говорни услуги и интернет од најмалку 12Mbit/s брзина на преземање).

А1 Македонија е назначен за Јавни говорници. РЗ Инфомедиа потпиша договор со Агенцијата за универзални услуги за телефонски именик и информации.

Следејќи ги трендовите на пазарот и регулативата на ЕУ, Агенцијата донесе одлуки за дерегулација на неколку пазари: дерегулација на сегментот на водови на изнајмени линии и избегнување на регулацијата на услугите за Ethernet изнајмени линии; минималниот пакет на изнајмени линии (малопродажба); пазарот на WLR (Изнајмување на линии на големо); малопродажба на традиционалните фиксни говорни услуги (пристап и сообраќај). Друштвото има обврска за цени базирани на трошоци за регулираните големопродажни услуги, користејќи ја методологијата на Долгорочни инкрементални трошоци ("LRIC").

Кон средината на 2019 година, Агенцијата спроведе ERT тестирање (методологија за определување на цени што се користат за истиснување на конкуренција) за широкопојасни големопродажни услуги пристапни мрежи од следната генерација што ги обезбедуваат двата доминантни оператори (Друштвото и А1 Македонија). Со развиениот ERT модел ќе се тестира можноста за економично реплицирање на малопродажните пакети, вклучувајќи ги и широкопојасните услуги со брзини на пристап поголеми од 30 Mb/s.

1.4. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје, мнозински акционер на Друштвото), објави дека е вршена истрага на одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го ангажирал White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Република Северна Македонија.

Белешки кон годишна сметка

1.4. Истрага за одредени договори за консултантски услуги (продолжува)

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, а коишто беа претходно обелоденети, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Република Северна Македонија кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Република Северна Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и американскиот Закон за спречување на корумпирано однесување во странство (ФЦПА). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД (МП) и Комисијата за хартии од вредност на САД (КХВ) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Во 29 декември 2011 година, Маѓар Телеком објави дека склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком ги објави клучните услови од спогодбата со МП и КХВ на 29 декември 2011 година. Поконкретно, Маѓар Телеком објави дека склучил договор за одложено гонење за период од две години (ДОГ) со МП. ДОГ истече на 5 јануари 2014 година, а врз основа на барањето на МП доставено во согласност со ДОГ, Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија, на 5 февруари 2014 година, ги отфрли обвиненијата против Маѓар Телеком.

Во врска со локалната истрага од страна на државните органи во Република Северна Македонија, а во однос на претходно обелоденетата информација во Финансиските извештаи на Друштвото за претходните години, во првостепениот кривичен суд сè уште се води кривична постапка против поранешни менаџери на Друштвото.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од кое било регулаторно тело или други надворешни страни, освен како што е претходно обелоденето, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи можат да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

1.5. Влијание на КОВИД-19, конфликтот во Украина и економската криза врз бизнисот и врз годишната сметка

Во 2020 година, коронавирусот се прошири на глобално ниво, а неговото негативно влијание продолжува да ги афектира компаниите во целиот свет. Во 2021 година веќе се појавија знаци на закрепнување, што резултираше со локално олеснување на рестриктивните мерки, како и зголемена мобилност на луѓето преку границите.

Менаџментот внимателно го следи влијанието на пандемијата врз работењето и им обезбедува дополнителни ажурирани информации на заинтересираните страни во согласност со развојот на ситуацијата. Понатаму, менаџментот е во тесна комуникација со локалните државни институции и постојано работи во согласност со официјалните насоки.

Друштвото брзо реагираше на ситуацијата со КОВИД-19. Друштвото продолжува да излегува во пресрет на зголемената побарувачка за поврзување преку нејзината мрежа и до сега нема идентификувано настани коишто би можеле да го загрозат постојаниот интерес на нејзиното работење. Дополнително, според проценката на менаџментот за идните парични текови, не се очекува неисполнување на резултатите на долг рок.

Менаџментот на Друштвото посвети значајно внимание на ликвидноста на купувачите поради КОВИД-19, и врз основа на искуството од последните месеци и идните очекувања од КОВИД-19, нема материјално значајни ефекти на стапките за исправка.

Годишната стапка на инфлација во ноември 2022 година изнесуваше 19,5% и таа е пониска во споредба со октомври 2022 година (19,8%) по константниот раст во текот на претходните 12 месеци. Забавувањето на растот на инфлацијата е резултат од пониското зголемување на цените на храната, стабилизацијата на порастот на цените на енергијата и умерениот пораст на базичната инфлација. Сепак, инфлацијата е резултат на фактори поврзани со набавките, односно, зголемувањето на цените за увоз на храна и енергија, вклучувајќи ја и домашната цена на електричната енергија и на енергијата за греење, коишто се под влијание на движењата на глобалниот енергетски пазар предизвикани од конфликтот во Украина. Освен тоа, нивниот долгорочен зголемен пораст има домино ефект врз цените на други производи и услуги.

Глобалното покачување на трошокот за енергија резултираше со значително зголемување на трошоците за енергија на Друштвото во текот на 2022 година, што изврши притисок на постигнувањето на резултатите. Сепак, Менаџментот вложи напори, преку пакет мерки за оптимизација, како и подобри комерцијални резултати, да ги надомести овие негативни трендови до највисок можен степен.

Белешки кон годишна сметка

1.5. Влијание на КОВИД-19, конфликтот во Украина и економската криза врз бизнисот и врз годишната сметка (продолжува)

Тековниот воен конфликт во Украина и поврзаните санкции насочени против Руската Федерација може да извршат дополнително влијание врз европската и глобалната економија, покрај влијанието што веќе го изврши врз цените на енергијата, како што беше дискутирано погоре. Компанијата нема значајна директна изложеност на Украина, Русија или Белорусија. Сепак, влијанието врз општата економска ситуација може да резултира со потреба од ревидирање на одредени претпоставки и проценки во иднина. Компанијата го почувствува влијанието на кризата преку зголемените цени на енергијата. Идно долгорочно влијание може да се изврши на обемот на тргување, паричните текови и профитабилноста. Сепак, освен зголемените трошоци за енергија, Друштвото не почувствува други влијанија од конфликтот во Украина до датумот на овие финансиски извештаи.

2. ОСНОВА ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА СМЕТКА

Оваа годишна сметка, во сите материјални износи е подготвена во согласност со Законот за трговски друштва (објавен во Службен весник на РМ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 61/16, 64/18, 120/18 и Службен весник на РСМ бр. 290/20, 215/21 и 99/22) и Правилникот за водење сметководство (Издадени во Службен весник на РМ бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011), кадешто беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) од МСС1 до МСС 41, Толкувањата на Комисијата за толкување на меѓународно финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и Толкувањата на Постојниот комитет за толкување ПКТ од ПКТ7 до ПКТ 32, кои беа издадени. МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 15, МСФИ 16, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20 и КТМФИ 21 не се вклучени во Правилникот за водење сметководство и не се применети од страна на Друштвото. МСФИ (вклучувајќи го и МСФИ1), беа првично објавени во Службен весник во 1997 година и оттогаш беа неколку пати ажурирани. Последното ажурирање беше во декември 2010 година.

Друштвото ги применува сите релевантни стандарди, измени и толкувања кои се објавени во Службен весник.

Годишна сметка е прикажана во македонски денари.

Изготвувањето на годишна сметка подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во годишна сметка и белешките поврзани со неа. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што оценките и претпоставките се значајни во однос на годишна сметка се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

Белешки кон годишна сметка

3. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на оваа годишна сметка се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

3.1. Трансакции во странска валута

3.1.1. Функционална и презентациска валута

Годишната сметка е прикажана во македонски денари (МКД) кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

3.1.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во македонски денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута на датумот на билансот на состојба се претвораат во македонски денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во Билансот на успех (Финансиски приходи/расходи). Немонетарните средства и обврски деноминирани во странска валута се претвораат во македонски денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Курсот којшто се користи е објавениот среден курс на Народна Банка на Република Северна Македонија.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Официјалните курсеви важечки на 31 декември беа како што следи:

	2022	2021
	МКД	МКД
1 УСД	57,65	54,37
1 ЕУР	61,49	61,63

3.2. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Друштвото вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Друштвото вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

Објективната вредност на финансиските инструменти кои се тргуваат е одредена повикувајќи се на нивната пазарна цена на крајот на известувачкиот период. Ова е најчесто применливо за финансиски средства по објективна вредност преку добивка или загуба.

Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски е исто така одредена со користење на техниката на вреднување на дисконтирани парични текови. Очекуваните парични приливи и одливи се дисконтираат по пазарна каматна стапка.

Претпоставките кои се применети во пресметките на објективна вредност се предмет на неизвесности. Промените во претпоставките кои се применети во пресметките може да имаат влијание на сегашните вредности, објективните вредности и/или паричните текови што произлегуваат од финансиските инструменти. Анализата на сензитивност поврзана со финансиските инструменти на Друштвото се дадени во белешка 6.

Белешки кон годишна сметка

3.2.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при првичното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото презело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите првично се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата првично се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во Билансот на успех.

На секој датум на билансот на состојба, Друштвото проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во Билансот на успех наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривнавање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривнава од Билансот на состојба. Добивките или загубите при депривнавањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривнаена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривнавање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното првично признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со стратегијата за инвестирање на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во Билансот на успех (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во Билансот на успех кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

Белешки кон годишна сметка

3.2.1. Финансиски средства (продолжува)

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во тековни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од билансот на состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- побарувања од и заеми на трети лица
- заеми за вработени
- останати побарувања

Заемите и побарувањата првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од парични средства во благајна, парични средства во банка, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Депозити во банки

Депозитите во банки со првичен рок на доспеаност над 3 месеци вклучуваат депозити во банка и други ликвидни депозити и хартии од вредност со првичен рок на доспеаност над три месеци.

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспееани износи согласно основниот договор. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање како и наплатата се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на првичното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во Билансот на успех (Расходи од работењето - Вредносно согласување на тековни средства).

Политиката на Друштвото за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број на релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи, странските купувачи, за корисниците на интерконекциски услуги, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Индивидуално вреднување исто така се врши во посебни околности.

Белешки кон годишна сметка

3.2.1. Финансиски средства (продолжува)

Стапките на загубата од оштетување за 2022 година:

Групи на доспеаност	Приватни корисници		Деловни корисници							
	фиксна	мобилна	Клучни корисници		Институции		Големи корисници		Останати деловни корисници	
			фиксна	мобилна	фиксна	мобилна	фиксна	мобилна	фиксна	мобилна
Доспеаност 0	1.5%	1.3%	0.6%	0.6%	2.7%	0.2%	1.4%	0.7%	3.8%	2.1%
Доспеаност 1-30 денови	7.0%	3.1%	2.6%	1.0%	4.6%	0.3%	3.7%	1.4%	10.9%	4.1%
Доспеаност 31-60 денови	18.7%	31.4%	6.2%	2.9%	6.8%	0.8%	9.7%	3.9%	21.1%	7.9%
Доспеаност 61-90 денови	41.5%	39.6%	9.5%	5.8%	8.8%	1.3%	17.1%	15.0%	30.0%	42.8%
Доспеаност 91-180 денови	58.8%	54.3%	20.3%	16.5%	13.6%	2.5%	21.9%	25.6%	38.4%	66.8%
Доспеаност 181-365 денови	77.6%	67.5%	36.0%	47.6%	17.8%	5.5%	41.8%	35.3%	68.6%	75.4%
Доспеаност 366-540 денови	86.8%	69.3%	50.2%	57.7%	20.1%	18.4%	55.0%	37.0%	74.7%	86.6%
Доспеаност 541-720 денови	94.1%	78.9%	70.7%	70.1%	32.2%	52.0%	58.0%	45.0%	85.0%	89.7%
Доспеаност над 721 денови	98.6%	99.1%	98.2%	98.4%	98.4%	98.1%	98.6%	98.4%	99.8%	99.6%

Условите под кои побарувањата од купувачи се предмет на отпис се како што следува: пресуда во корист на корисникот; известување од суд или извршител за починати лица (должници), иселени должници чишто живеалишта не можат да се утврдат итн.; доставена умреница за починато лице пред утужување со цел да не се зголемуваат трошоците за понатамошни постапки во согласност со релевантните законски прописи; завршен стечај или ликвидација за оној дел од побарувањето којшто останува ненаплатен и избришан правен субјект од Централниот регистар на РСМ; во случај на долгови коишто не се утужени, а Друштвото нема механизми за присилна наплата; долгови коишто се постари од 10 години поради апсолутна застареност.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку Билансот на успех (Останати расходи од работењето) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во Билансот на успех. Во текот на периодот МКД 5 милиони се наплатени побарувања кои биле отпишани во претходни периоди (2021: МКД 7 милиони).

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Износот на вратената загуба ќе биде признаена во Билансот на успех како намалување на Расходи од работењето (Вредносно усогласување на тековни средства).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Белешки кон годишна сметка

3.2.1. Финансиски средства (продолжува)

Заеми за вработени

Заемите за вработени првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените заеми и првичната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени користи на вработени, и ја намалува категоријата Заеми за вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените користи на вработените се амортизираат како Останати трошоци за вработените во Билансот на успех, рамномерно за времетраењето на заемот. Програмата не е повеќе активна, во смисла на доделување на нови заеми. Друштвото престана да дава заеми за вработените во 2013 година.

Загубите од исправката на вредноста на заемите за вработени, се признаваат во Билансот на успех. Во текот на периодот нема материјално значајно оштетување признато за овие финансиски средства.

3.2.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и пресметаните трошоци) првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Заради краткиот рок на доспевање, сегашната вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

Долгорочните финансиски обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

3.3. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучува трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови договори со обврзувачки период за користење на услугата, како дел од профитабилен договор за услуги. Друштвото ја проценува потребата од исправка за ефектите од нето реализациона вредност на регуларна основа. Доколку продажна цена е пониска од набавната, поради ефектот од нето реализациона вредност, разликата веднаш се признава како исправка. Загубите од исправката на залихите се признаваат во Расходи од работењето (Вредносно усогласување на тековни средства).

3.4. Средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Друштвото, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониската од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во Билансот на успех (Амортизација) како загуба од оштетување.

Белешки кон годишна сметка

3.5. Материјални средства

Материјалните средства се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 3.7).

Набавната вредност на материјалните средства се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и работи и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Првичната проценка на трошоците за демонтирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37- Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Во 2011 година беше донесен Закон за постапување со нелегално изградени објекти, според кој Друштвото ќе има одредени издатоци поврзани со добивање на целосна документација за базните станици и инфраструктурата на фиксната телефонија во согласност со применливите закони во Република Северна Македонија. Друштвото ги капитализира овие издатоци при нивното настанување. Издатоците што се капитализирани се вклучени во материјални средства (види белешка 8).

Ставките на материјалните средства беа ревалоризирани на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на основните индустриски производи. Таквите коефициенти се применуваа на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентираше како ревалоризациона резерва. Последна ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за поправки и одржување се признаваат во Билансот на успех како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се отуѓуваат или кога Друштвото ќе заклучи дека нема економска корист од употреба на средствата, средството се расходува, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и резултатот се признава како добивка/загуба од отуѓување.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во Билансот на успех.

Амортизацијата на материјалните средства се признава во Билансот на успех на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на материјалните средства. На материјалните средства не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на материјалните средства и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на материјални средства (види белешка 8).

Белешки кон годишна сметка

3.5. Материјални средства (продолжува)

Процентниот корисен век на материјалните средства е како што следи:

	2022	2021
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски централи	7-10	7-10
Базни станици	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	5-10	5-10
Останато	2-15	2-15

3.6. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 3.7).

Ставките на нематеријалните средства се ревалоризираат на крајот на годината со примена на официјалните коефициенти базирани на пораст на индексот на цените на индустриските производи. Таквите коефициенти се применуваат на набавната или ревалоризираната вредност и на исправката на вредноста за да се дојде до вредноста приближна на трошоците за замена. Нето ефектот на ревалоризацијата се евидентираше како ревалоризациона резерва. Последната ревалоризација беше извршена во 2000 година.

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат. Нови софтверски модули, кои не може да се користат независно од постоечкиот софтвер (верзии), туку комбинирани со функционалностите на основната верзија и се имплементации на подобрен софтвер, кои се карактеризираат со систематски надградби, ревизии или проширувања на претходните верзии на постоечкиот софтвер претставуваат последователни трошоци за претходната верзија и се капитализираат доколку тие ги исполнуваат критериумите за капитализација, односно, доколку се совпаѓаат со креирањето на дополнителни функционалности. Како резултат на тоа, трошоците за верзиите се капитализираат како дел од основната верзија и се амортизираат заедно со остатокот од сегашната вредност во текот на преостанатиот корисен век на основниот софтвер. Ако постојат индикации дека софтверот ќе се користи подолго од тековниот корисен век како резултат на дополнително капитализирани трошоци, корисниот век на основната верзија на софтверот се ревидира, и доколку е применливо се продолжува.

Основните активности на Друштвото се во областа на фиксната и мобилната телефонија во Република Северна Македонија. Вообичаено, за овие активности потребно е стекнување на лиценци/права на користење на радиофреквенции, кои најчесто содржат иницијални надоместоци и годишни надоместоци. За секоја стекната лиценца/право на користење на радиофреквенција, Друштвото проценува дали износот на идните годишни надоместоци може веродостојно да се измери на почетокот на периодот на важност на лиценцата. Доколку Друштвото процени дека износот на идните годишни надоместоци може веродостојно да се измери, сегашната вредност на идните годишни надоместоци се капитализира како дел од набавната вредност на лиценцата, во спротивно ваквите надоместоци се признаваат како трошоци (Останати трошоци од работењето) во периодот за кој се однесуваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на првичната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 7).

Белешки кон годишна сметка

3.6. Нематеријални средства (продолжува)

Права за емитување на телевизиски содржини се капитализираат како нематеријални средства ако сите од наведените услови се остварени: сигурноста на испораката на содржината, нераскинлив рок на договорот од најмалку 12 месеци и тоа дека набавната вредност на правата може со сигурност да се процени. Права за емитување на телевизиски содржини се амортизираат во текот на времетраењето на договорите. Финансиските обврски кои произлегуваат од капитализираните права за емитување на телевизиски содржини се признаваат во Билансот на состојба како Обврски спрема Добавувачи. Амортизирањето на дисконтот се признава како Расходи од камати и се признаваат во категоријата Финансиски Расходи.

Процентниот корисен век е како што следи:

	2022	2021
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-5	2-5
Концесија	18	18
ТВ Права	1-3	1-3
3G и 2G лиценца	10	10
4G лиценца	7-20	7-20
5G лиценца	15	-

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во Билансот на успех на правилинска основа во текот на процентниот корисен век на траење на нематеријалните средства. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот од кој се расположливи за употреба. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно (види белешка 7).

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на материјално и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижности, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

3.7. Оштетување на материјалните и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација се проценуваат за оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units - CGUs).

Загубите од оштетување се признаваат во Билансот на успех (Останата расходи од работењето). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

Белешки кон годишна сметка

3.8. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на билансот на состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаваат во Билансот на успех (Резервирања за ризици и трошоци).

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

3.9. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

3.10. Сопствени акции

Кога Друштвото купува сопствени акции, износот кој е платен, вклучувајќи ги и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите како сопствени акции се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции повторно се издаваат состојбата на сопствени акции се намалува за вредноста по која што се купени акциите, а се зголемува капиталот, додека добивката или загубата се признаваат во капиталот (Акумулирана добивка). Трансакциите поврзани со сопствените акции се евидентираат на денот на трансакцијата.

3.11. Законски резерви

Согласно локалната законска регулатива, Друштвото е обврзано да издвојува минимум 5 проценти од нето добивката за годината во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија", како законска резерва се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото.

3.12. Ревалоризациони резерви

Ревалоризационите резерви се однесуваат на материјални и нематеријалните средства и претставува кумулативен пораст на сегашната вредност користејќи ги официјалните коефициенти на пораст на индексот на цените на индустриски производи на денот на ревалоризацијата. Последната ревалоризација на материјалните и нематеријалните средства беше извршена во 2000 година. Кога ревалоризираните средства се целосно амортизирани или отпишани соодветниот дел од ревалоризационата резерва се пренесува во Акумулирана добивка.

Белешки кон годишна сметка

3.13. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 13), се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и сите останати специфични критериуми за признавање од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи.

На купувачите на Друштвото им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Друштвото, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Друштвото. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот и се признава во Одложен приход. При искористувањето (или истекувањето) на поените, одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

3.13.1. Приходи од фиксна и мобилна телефонија вклучително и продажбата на уреди

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците вообичаено вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Друштвото ги смета различните елементи на ваквите договори како поединечни приходи и го признава секој од овие приходи користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Друштвото признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Друштвото им овозможува на купувачите теснопојасен и широкопојасен пристап до неговата фиксна, мобилна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото, Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Купувачите можат исто така да купат припејд картички за мобилен, јавни говорници и интернет („припејд картички“) кои им овозможуваат на тие претплатници да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Купувачите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припејд картичката. Приходите од продажба на припејд картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката е поминат со неискористен сообраќај.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (дојдовен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекции) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во оваа годишна сметка бидејќи Друштвото е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

Белешки кон годишна сметка

3.13.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во Билансот на состојба како Побарувања од купувачи.

3.14. Користи за вработените

3.14.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на Билансот на успех во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски користи и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има договорна обврска да им исплати на вработените три просечни плати во Република Северна Македонија на денот на нивното пензионирање според Колективниот договор меѓу Друштвото и Синдикатот на вработените во Друштвото, за кои е признаена соодветна обврска во годишната сметка, мерена според сегашната вредност на три просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни користи на тековните и поранешните работници.

3.14.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги во предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

3.14.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот на барање на работодавецот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Друштвото ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

Белешки кон годишна сметка

3.15. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 15.

3.16. Данок на добивка

Во согласност со одредбите на Законот за данок на добивка, даночната основица е добивката којашто е остварена во текот на фискалната година зголемена за непризнаените трошоци и намалена за даночно ослободените приходи (односно дивиденди за кои плаќачот веќе бил оданочен), при што стапката на данокот на добивка изнесува 10%. Во согласност со ова данокот на добивка за годината беше пресметан и евидентиран во Извештајот за сеопфатна добивка.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во финансиските извештаи.

3.16.1. Одложен данок

Одложениот данок се признава според методот на обврски во финансиските извештаи, за износот на привремените разлики помеѓу сегашната вредност на средствата и обврските за цели на финансиско известување и вредноста користена за даночни цели. Одложен данок не се пресметува доколку произлегува од иницијално признавање на средство или обврска од трансакција, која не е деловна комбинација и која во времето на признавање нема влијание ниту врз сметководствената ниту врз даночната добивка. Одложениот данок е пресметан користејќи ја стапката на данокот на добивка која е донесена или значително донесена на денот на финансиските извештаи и се очекува да е применлива кога одложените даночни средства се реализирани или кога одложените даночни обврски се платени.

Одложени даночни средства се признаваат кога постои веројатност дека идни оданочиви добивки (или поврат на одложени даночни обврски) ќе настанат, во кој случај тие средства ќе може да се искористат.

Побарувањата и обврските од одложени даноци на добивка се пребиваат кога има законско право за пребивање на тековни даночни средства со тековни даночни обврски и кога побарувањата и обврските од одложените даноци од добивка се поврзани со даноци на добивка кои се наплатуваат од страна на истата даночна власт од даночен ентитет или различни даночни ентитети кога постои намера салдата да се исплатат на нето основа.

3.17. Наеми

3.17.1. Оперативен наем - Друштвото како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во материјалните средства во Билансот на состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

3.17.2. Оперативен наем - Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во Билансот на успех на праволиниска основа за време на траење на наемот.

3.18. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции. Друштвото има издадено само обични акции и затоа основната и разводнетата добивка по акција се еднакви

3.19. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во годишната сметка на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

Белешки кон годишна сметка

3.20. Сегменти

Оперативните сегменти на Друштвото се базираат на деловните сегменти, деловен, резиденцијален, големопродажен сегмент и останато, што е во согласност со интерните извештаи доставени до главниот извршен носител на одлуки, Главниот извршен директор (ГИД) кој добива совети од Менаџмент Колегиум на Друштвото (МК). ГИД е одговорен за алокација на ресурсите, и оценување на остварувањата на оперативните сегменти. Сметководствените политики и принципите на мерење на оперативните сегменти се исти со тие на Друштвото, опишани во делот Значајни сметководствени политики (види белешка 3).

Приходите на оперативните сегменти вклучуваат приходи од надворешни корисници и нема внатрешен приход генериран од останатите сегменти.

Резултатите на Оперативните сегменти ГИД и МК ги надгледуваат преку Директна маргина која е дефинирана од страна на Друштвото како приходи намалени за директни трошоци намалени за исправката на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања.

ГИД и МК не ги надгледуваат средствата и обврските на ниво на сегменти.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднуваат и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го во предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Друштвото. Понатаму, поради тоа што корисниот век на материјалните и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во оценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. На пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на материјалните и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 271.417.364 (2021: МКД 305.064.918). Види белешка 7 и 8 за промените направени во корисниот век во 2022 година.

4.2. Можни оштетувања на материјалните и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливите материјални и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Износот на надоместувачката вредност примарно се добива по пат на пресметка на употребна вредност, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку со методот на употребна вредност е утврдено оштетување, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоците за продажба (ако можат да се утврдат), за да се пресмета точниот износ на оштетувањето. Земајќи во предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетување базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 1% (2021: 1%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Дисконтната стапка која се користеше беше 8,98% (2021: 7,42%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување. Друштвото користи десет годишен период за моделот за оштетување во согласност со пристапот на Групацјата.

Белешки кон годишна сметка

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. Исправката се признава не само на веќе настанатите загуби (настанати загуби), но исто така и загуби кои сеуште не настанале на датумот на известување, но кои се очекува дека ќе настанат во иднина (очекувани загуби). За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за останатите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.3.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат годишно, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Дополнително, се разгледува природата на бизнис работењето (приватни, бизнис корисници, фиксна, мобилна телефонија итн.) и окружувањето во кое Друштвото работи. Менџментот на Друштвото посвети значајно внимание на ликвидноста на купувачите поради КОВИД-19, и врз основа на искуството од последните месеци и идните очекувања од КОВИД-19, нема материјално значајни ефекти на стапките за исправка. Во 2022 година Друштвото спроведе редовна детална анализа на портфолио на купувачи на коишто се применува групна проценка за оштетување, од којашто произлезе понатамошна промена на соодветните стапки на исправка поради различно однесување на купувачите при плаќање, што резултираше со нови стапки за исправка на побарувањата во 2022 година. Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка б.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 3.8). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Друштвото користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на нови претплатници или задржување на постојните. Агентите на Друштвото исто така дел од своите агенциски провизии користат за маркетинг активности за производите на Друштвото, додека определен дел од маркетинг трошоците на Друштвото можат исто така да се сметаат како дел од трошоците за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Друштвото. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признаваат веднаш како трошоци (Останати расходи од работењето) бидејќи не се точно деливи од другите маркетинг трошоци.

5. ПРОМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ И КОРЕКЦИИ НА ГРЕШКИ

Сметководствените политики се конзистентно употребени во периодите прикажани во оваа годишна сметка. Нема вклучено материјални промени во белешките.

Белешки кон годишна сметка

6. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

6.1. Финансиски фактори на ризик

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во Билансот на успех. Во основа Друштвото е изложено на кредитен ризик поврзан со неговите финансиски средства и ризици од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на објективната вредност и/или паричните текови што произлегуваат од финансиските средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни, ликвидни и кредитни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот и резервите на Друштвото.

6.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека објективната вредност или вредноста на идните парични текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени” и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијаблите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на билансот на состојба. Состојбите на датумот на известување вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи се ажурирани за да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик на Друштвото е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за материјални и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото управува со изложеноста на ризик од курсни стапки од нето обврски преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти деноминирани во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

На 31 декември 2022 година, доколку МКД би бил 1% послаб или посилен во споредба со ЕУР, на нето основа добивката би била пониска или повисока за МКД 14.689.011, соодветно. На 31 декември 2021 година, доколку МКД би бил 1% послаб или посилен во споредба со ЕУР, на нето основа добивката би била пониска или повисока за МКД 3.752.533, соодветно. На 31 декември 2022 година, доколку МКД би бил 10% послаб или посилен во споредба со УСД, на нето основа добивката би била пониска или повисока за МКД 9.708.792, соодветно. На 31 декември 2021 година, доколку МКД би бил 10% послаб или посилен во споредба со УСД, на нето основа добивката би била пониска или повисока за МКД 2.674.447, соодветно.

Белешки кон годишна сметка

6.1.1. Пазарен ризик (продолжува)

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека објективната вредност или идните парични текови на финансискиот инструмент ќе се променат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Друштвото го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Друштвото со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Друштвото нема варијабилни каматносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од паричните средства и еквиваленти на паричните средства и депозитите во банки.

Вкупните каматносни средства се прикажани во табелата подолу:

Во денари	31.12.2022	31.12.2021
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	706.866.378	1.276.684.416
Депозити во банки	-	677.897.000
Нето износ	<u>706.866.378</u>	<u>1.954.581.416</u>

Каматносни средства се паричните средства во банки кои имаат варијабилни каматни стапки и неделните депозити кои имаат фиксни каматни стапки.

Анализа на чувствителност

Разумно можното зголемување/намалување од 1 процентен поен во каматните стапки во текот на периодот на известување (претпоставувајќи ја состојбата на крајот од годината во текот на целиот период на известување) би го зголемила (намалила) акционерскиот капитал и добивката или загубата пред оданочување за износите прикажани подолу. Во оваа анализа се претпоставува дека сите други варијабилни, особно девизните курсеви, остануваат непроменети. Имајќи го предвид фактот дека влијанието врз добивката или загубата би било исто како и влијанието врз акционерскиот капитал, се обелоденува само првата ставка.

Во денари 31.12.2022	Добивка или загуба	
	Повисока	Пониска
Каматна стапка (1% промена)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	<u>7.068.664</u>	<u>(7.068.664)</u>
Нето ефект	<u>7.068.664</u>	<u>(7.068.664)</u>

Во денари 31.12.2021	Добивка или загуба	
	Повисока	Пониска
Каматна стапка (1% промена)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	<u>12.766.844</u>	<u>(12.766.844)</u>
Депозити во банки	<u>6.778.970</u>	<u>(6.778.970)</u>
Нето ефект	<u>19.545.814</u>	<u>(19.545.814)</u>

Белешки кон годишна сметка

6.1.1. Пазарен ризик (продолжува)

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Друштвото се во акции на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Друштвото, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијаблите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2022 година и 31 декември 2021 година Друштвото има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијаблите на ризикот како што се берзанските цени.

Друштвото има МКД 222.334.753 инвестиции во акции на други ентитети кои што јавно се тргуваат на Македонската берза на 31 декември 2022 (2021: МКД 214.919.982).

Анализа на чувствителност

Можното зголемување/намалување од 20 процентни поени во цената на инвестициите во акционерски капитал во текот на периодот на известување (претпоставувајќи ја состојбата на крајот од годината во текот на целиот период на известување) би го зголемила (намалила) акционерскиот капитал и добивката или загубата пред оданочување за износите прикажани подолу. Во оваа анализа се претпоставува дека сите други варијабили остануваат непроменети. Имајќи го предвид фактот дека влијанието врз добивката или загубата би било исто како и влијанието врз акционерскиот капитал, се обелоденува само првата ставка.

Во денари 31.12.2022 Пазарна цена (20% промена)	Добивка или загуба	
	Повисока	Пониска
Инвестициите во акции	<u>44.466.951</u>	<u>(44.466.951)</u>
Нето ефект	<u>44.466.951</u>	<u>(44.466.951)</u>

Во денари 31.12.2021 Пазарна цена (20% промена)	Добивка или загуба	
	Повисока	Пониска
Инвестиции во акции	<u>42.983.996</u>	<u>(42.983.996)</u>
Нето ефект	<u>42.983.996</u>	<u>(42.983.996)</u>

Белешки кон годишна сметка

6.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Друштвото.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- По усогласување и договор со матичното друштво овие правила може да бидат променети за да се обезбеди целосна покриеност на кредитниот ризик. Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција.

На 31 декември 2022 година и 31 декември 2021 година паричните средства не се обезбедени со банкарска гаранција од банките. Сите парични средства се чуваат во пет големи домашни банки во Република Северна Македонија согласно рејтинг на CAEL матедологија, поради диверзификација на кредитниот ризик и после усогласување и договор со непосредното и основното матично друштво.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на тужење, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитен ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Билансот на состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека неговата максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за признаената исправка на вредност и износот на депозитите во банки на денот на билансот на состојба.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик поврзан со побарувањата од купувачи поради големиот број на корисници кои ја сочинуваат корисничката база на Друштвото.

Корисник кој има највисоко салдо на побарувања на 31 декември 2022 година, е во износ од МКД 257.314.052, коешто претставува 4,74% од вкупните бруто побарувања на Друштвото. Концентрацијата на кредитниот ризик спрема овој корисник е значајно под 20% од бруто побарувањата на Друштвото и во било кое време во текот на годината Друштвото нема значајна изложеност спрема било кој друг корисник. Годишната стапка на трошоци за исправка за 2022 година е 1,13% (2021: 1,07%) од приходот. За дополнителни информации види белешка 4.3.

Белешки кон годишна сметка

6.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека ентитетот може да најде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио треба да остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на паричните текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа.

6.2. Управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кој што управува Друштвото на 31 декември 2022 година е МКД 14.923.923.279, во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија" (2021: МКД 14.978.109.939). Од овој износ МКД 9.583.887.733 (2021: МКД 9.583.887.733) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 958.388.774 (2021: МКД 958.388.774) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 3.11). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 3.10 и 11.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања, како резултат на стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Дел од нето добивката остварена по Финансиските извештаи на Друштвото за 2020 година во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија" во износ од МКД 345.474.561 е наменета за задржана добивка за инвестиции во квалификувани материјални и нематеријални средства со цел користење на даночни ослободувања во 2021 година, во согласност со Законот за данок на добивка.

Согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана во финансиските извештаи на Друштвото подготвени во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во "Службен весник на Република Северна Македонија", зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно резерви кои ги надминуваат законските резерви и останатите резерви определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

6.3. Проценка на објективна вредност

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и останатите тековни финансиски средства главно се краткорочни. Поради ова нивната сегашна вредност на денот на годишна сметка е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи и заемите на вработени, се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на билансот на состојба.

Финансиските обврски вклучени во Обврски кон добавувачи, главно се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на билансот на состојба е приближна на нивната објективна вредност. Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Белешки кон годишна сметка

7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во денари	Софтвер и лиценци	Концесија. 2G.3G и 4G лиценца	Останати	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2021	5.395.407.122	1.525.417.256	1.769.775.057	107.274.479	8.797.873.914
Зголемувања	385.318.272	185.085.000	497.598.413	145.619.806	1.213.621.491
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 8)	65.290.732	-	-	(65.290.732)	-
Намалување	(218.944.136)	-	(656.217.216)	-	(875.161.352)
Рекласификација на почетни салда	(9.481.569)	-	-	(9.435.113)	(18.916.682)
На 31 декември 2021	<u>5.617.590.421</u>	<u>1.710.502.256</u>	<u>1.611.156.254</u>	<u>178.168.440</u>	<u>9.117.417.371</u>
Амортизација					
На 1 јануари 2021	4.216.112.022	1.063.988.782	884.996.588	-	6.165.097.392
Амортизација за годината	469.687.703	40.362.784	531.002.883	-	1.041.053.370
Намалување	(218.944.136)	-	(656.217.216)	-	(875.161.352)
Рекласификација на почетни салда	(8.438.287)	-	-	-	(8.438.287)
На 31 декември 2021	<u>4.458.417.302</u>	<u>1.104.351.566</u>	<u>759.782.255</u>	<u>-</u>	<u>6.322.551.123</u>
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2021	<u>1.179.295.100</u>	<u>461.428.474</u>	<u>884.778.469</u>	<u>107.274.479</u>	<u>2.632.776.522</u>
На 31 декември 2021	<u>1.159.173.119</u>	<u>606.150.690</u>	<u>851.373.999</u>	<u>178.168.440</u>	<u>2.794.866.248</u>

Во 2021 година два договори (вклучувајќи и продолжување на соработката) за права за емитување на телевизиски содржини беа идентификувани и се квалификуваа за капитализација. Соодветно на тоа, овие права беа признати во 2021 година како нематеријални средства, категорија ТВ права и останато, по нето сегашната вредност на идните плаќања во износ од МКД 497.598.413 и ќе се амортизираат во текот на времетраење на (види белешка 12).

Во денари	Софтвер и лиценци	Концесија. 2G.3G и 4G лиценца	Останати	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2022	5.617.590.421	1.710.502.256	1.611.156.254	178.168.440	9.117.417.371
Зголемувања	169.429.837	502.814.250	1.014.700.698	151.076.803	1.838.021.588
Пренос од инвестициите во тек/трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 8)	295.648.431	-	-	(158.467.057)	137.181.374
Намалување	(403.488.012)	-	(697.609.504)	-	(1.101.097.516)
На 31 декември 2022	<u>5.679.180.677</u>	<u>2.213.316.506</u>	<u>1.928.247.448</u>	<u>170.778.186</u>	<u>9.991.522.817</u>
Амортизација					
На 1 јануари 2022	4.458.417.302	1.104.351.566	759.782.255	-	6.322.551.123
Амортизација за годината	542.406.640	81.360.580	544.964.173	-	1.168.731.393
Намалување	(403.488.012)	-	(697.609.504)	-	(1.101.097.516)
На 31 декември 2022	<u>4.597.335.930</u>	<u>1.185.712.146</u>	<u>607.136.924</u>	<u>-</u>	<u>6.390.185.000</u>
Сегашна вредност					
На 1 јануари 2022	<u>1.159.173.119</u>	<u>606.150.690</u>	<u>851.373.999</u>	<u>178.168.440</u>	<u>2.794.866.248</u>
На 31 декември 2022	<u>1.081.844.747</u>	<u>1.027.604.360</u>	<u>1.321.110.524</u>	<u>170.778.186</u>	<u>3.601.337.817</u>

Белешки кон годишна сметка

7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (ПРОДОЛЖУВА)

Во 2022 година беше направено ревидирање на договорите за права за емитување на телевизиски содржини и беа идентификувани дванаесет договори (вклучително и продолжување на соработката) кои се квалификуваа за капитализација. Соодветно на тоа, овие права беа признати во 2022 година во нематеријални средства, категоријата Останато, по нето сегашната вредност на идните плаќања во износ од МКД 1.014.700.698 и ќе се амортизираат во текот на времетраењето на договорите (види белешка 12).

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2022 година влијаеше на голем број средства, главно концесија и софтвер. Промената на корисниот век на концесискиот договор настана поради продолжување на траењето на лиценцата. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото. Ревизијата резултираше со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат:

Во денари	2022	2023	2024	2025	После 2025
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(25.021.288)	(18.419.667)	26.884.436	11.058.112	5.498.407
	<u>(25.021.288)</u>	<u>(18.419.667)</u>	<u>26.884.436</u>	<u>11.058.112</u>	<u>5.498.407</u>

8. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во денари	Земјиште	Згради	Телеком. опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2021	27.922.660	6.244.249.776	25.383.020.615	3.461.342.640	463.150.234	35.579.685.925
Зголемувања	-	89.026	640.134.273	37.465.959	898.148.483	1.575.837.741
Пренос од						
инвестиции во тек	-	-	204.427.956	(71.319.010)	(133.108.946)	-
Намалувања	-	-	(97.823.074)	(162.274.258)	(56.782)	(260.154.114)
Рекласификација во почетно салдо	-	27.207.668	645.975.349	(663.701.448)	9.435.113	18.916.682
Пренос на средства за продажба	-	(5.425.937)	-	-	-	(5.425.937)
На 31 декември 2021	<u>27.922.660</u>	<u>6.266.120.533</u>	<u>26.775.735.119</u>	<u>2.601.513.883</u>	<u>1.237.568.102</u>	<u>36.908.860.297</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2021	-	3.223.182.763	19.738.813.797	2.716.904.629	-	25.678.901.189
Амортизација за годината	-	152.864.834	1.396.843.873	154.822.187	-	1.704.530.894
Намалувања	-	-	(97.666.883)	(156.279.454)	-	(253.946.337)
Пренос помеѓу категории на средства	-	-	62.443.443	(62.443.443)	-	-
Рекласификација во почетно салдо	-	15.665.884	492.081.569	(499.309.166)	-	8.438.287
Пренос на средства за продажба	-	(3.855.190)	-	-	-	(3.855.190)
На 31 декември 2021	<u>-</u>	<u>3.387.858.291</u>	<u>21.592.515.799</u>	<u>2.153.694.753</u>	<u>-</u>	<u>27.134.068.843</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2021	<u>27.922.660</u>	<u>3.021.067.013</u>	<u>5.644.206.818</u>	<u>744.438.011</u>	<u>463.150.234</u>	<u>9.900.784.736</u>
На 31 декември 2021	<u>27.922.660</u>	<u>2.878.262.242</u>	<u>5.183.219.320</u>	<u>447.819.130</u>	<u>1.237.568.102</u>	<u>9.774.791.454</u>

Белешки кон годишна сметка

8. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (ПРОДОЛЖУВА)

Во денари	Земјиште	Згради	Телеком. опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2022	27.922.660	6.266.120.533	26.775.735.119	2.601.513.883	1.237.568.102	36.908.860.297
Зголемувања	-	1.179.840	1.167.846.819	47.139.030	974.827.242	2.190.992.931
Пренос од инвестиции во тек/трансфери на средства помеѓу група на средства (види белешка 7)						
	-	7.478.266	576.561.807	20.682.189	(741.903.636)	(137.181.374)
Намалувања	-	(12.374.058)	(50.973.359)	(131.274.054)	-	(194.621.471)
Пренос на средства за продажба	-	(32.006.511)	(219.389.971)	-	-	(251.396.482)
На 31 декември 2022	<u>27.922.660</u>	<u>6.230.398.070</u>	<u>28.249.780.415</u>	<u>2.538.061.048</u>	<u>1.470.491.708</u>	<u>38.516.653.901</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2022	-	3.387.858.291	21.592.515.799	2.153.694.753	-	27.134.068.843
Амортизација за годината	-	149.043.836	998.713.412	126.267.631	-	1.274.024.879
Намалувања	-	(12.374.058)	(50.966.979)	(114.842.355)	-	(178.183.392)
Пренос помеѓу групи	-	(8.155.995)	(12.618.705)	20.774.700	-	-
Пренос на средства за продажба	-	(26.904.461)	(219.083.017)	-	-	(245.987.478)
На 31 декември 2022	<u>-</u>	<u>3.489.467.613</u>	<u>22.308.560.510</u>	<u>2.185.894.729</u>	<u>-</u>	<u>27.983.922.852</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2022	<u>27.922.660</u>	<u>2.878.262.242</u>	<u>5.183.219.320</u>	<u>447.819.130</u>	<u>1.237.568.102</u>	<u>9.774.791.454</u>
На 31 декември 2022	<u>27.922.660</u>	<u>2.740.930.457</u>	<u>5.941.219.905</u>	<u>352.166.319</u>	<u>1.470.491.708</u>	<u>10.532.731.049</u>

Во 2022 година, Друштвото има капитализирани трошоци поврзани со добивање целосна документација за базните станици во износ од МКД 3.211.305 (2021: МКД 0). Дополнително, во 2022 година, Друштвото има капитализирани трошоци поврзани со добивање на комплетна документација за фиксна инфраструктура во согласност со важечките закони во Република Северна Македонија во износ од МКД 278.320 (2021: МКД 0) (види белешка 3.5).

Редовните прегледи на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2022 година, влијаеше врз корисниот век на неколку типови на средства, главно телекомуникациска опрема, телефонски линии и повеќе стандардна опрема за радио мрежа. Промената на корисниот век на засегаатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото (види белешка 4.1). Прегледите резултираа со следна промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат:

Во денари	2022	2023	2024	2025	После 2025
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	<u>(26.769.767)</u>	<u>(19.760.703)</u>	<u>15.363.731</u>	<u>12.615.969</u>	<u>18.550.770</u>
	<u>(26.769.767)</u>	<u>(19.760.703)</u>	<u>15.363.731</u>	<u>12.615.969</u>	<u>18.550.770</u>

9. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

Во денари	31.12.2022	31.12.2021
Побарувања од купувачи во земјата	5.067.618.495	4.660.400.955
Побарувања од купувачи од странство	67.944.188	69.056.141
Вредносно усогласување на побарувањата	<u>(1.960.687.204)</u>	<u>(1.961.661.490)</u>
	<u>3.174.875.479</u>	<u>2.767.795.606</u>

Белешки кон годишна сметка

10. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

Во денари	31.12.2022	31.12.2021
Парични средства на денарски сметки	326.716.005	482.721.014
Девизна сметка	380.150.373	793.963.402
Парични средства во денарска благајна	26.359.203	14.721.395
	<u>733.225.581</u>	<u>1.291.405.811</u>

11. ОСНОВНА ГЛАВНИНА

Во денари		1 јануари 2021		%	Зголемување	Намалување	31 декември 2021	%
Видови на акции	Сопственост							
Обични акции	Физички лица	176.993.800	1,85	-	(520.400)	176.473.400	1,84	
	Правни лица	5.112.009.000	53,34	520.400	-	5.112.529.400	53,35	
	Сопствени							
	акции	958.387.800	10,00	-	-	958.387.800	10,00	
	Влада на РМ	3.336.487.400	34,81	-	-	3.336.487.400	34,81	
Приоритетни акции	Влада на РМ			-	-			
		9.733	0,00	-	-	9.733	0,00	
Вкупно		<u>9.583.887.733</u>	<u>100,00</u>	<u>520.400</u>	<u>(520.400)</u>	<u>9.583.887.733</u>	<u>100,00</u>	
Во денари		1 јануари 2021		%	Зголемување	Намалување	31 декември 2021	%
Обични акции	Физички лица	178.599.500	1,87	-	(1.605.700)	176.993.800	1,85	
	Правни лица	5.110.403.300	53,32	1.605.700	-	5.112.009.000	53,34	
	Сопствени							
	акции	958.387.800	10,00	-	-	958.387.800	10,00	
	Влада на РМ	3.336.487.400	34,81	-	-	3.336.487.400	34,81	
Приоритетни акции	Влада на РМ			-	-			
		9.733	0,00	-	-	9.733	0,00	
Вкупно		<u>9.583.887.733</u>	<u>100,00</u>	<u>1.605.700</u>	<u>(1.605.700)</u>	<u>9.583.887.733</u>	<u>100,00</u>	

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Северна Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

Белешки кон годишна сметка

11.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза на хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.504.722. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, исплатите за еден консултантски договор беа депризнаени од Сопствени акции (види белешка 1.4).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.357.350, (после депризнавањето), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

12. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

Во денари	31.12.2022	31.12.2021
Добавувачи во земјата	1.454.385.791	866.426.079
Добавувачи во странство	<u>445.668.087</u>	<u>304.695.576</u>
	<u>1.900.053.878</u>	<u>1.171.121.655</u>

Износот од МКД 556.057.278 (2021: МКД 477.311.811) претставува сегашна вредност на краткорочни обврски поврзани со капитализацијата на одредени договори за права за емитување на телевизиски содржини во 2019, 2020, 2021 и 2022 година (види белешка 7). Долгорочниот дел на обврските од овие трансакции се презентирани во долгорочни обврски кон добавувачи во Билансот на состојба во износ од МКД 402.887.713 (2021: МКД 460.599.924). Овие обврски првично се признаваат по нето сегашната вредност на идните плаќања и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата. Амортизирањето на дисконтот се признава како расходи за камати во Билансот на успех. Сегашната вредност на овие обврски е приближна на нивната објективна вредност бидејќи поврзаните парични текови се дисконтираат со каматна стапка од 3,25% годишно, којашто е видлива на пазарот за слични долгорочни финансиски обврски.

13. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

Во денари	2022	2021
Приходи од продажба во земјата	11.249.819.912	10.636.322.089
Приходи од продажба во странство	<u>441.925.569</u>	<u>501.148.693</u>
	<u>11.691.745.481</u>	<u>11.137.470.782</u>

14. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

Во денари	2022	2021
Пенали за раскинати договори	75.803.737	57.566.778
Нето добивки од продажба на основни средства	21.278.088	5.739.400
Приходи од надомест на штета од осигурување	-	494.131
Отпис на обврски	208.577	489.138
Останати приходи	<u>13.094.919</u>	<u>16.348.368</u>
	<u>110.385.321</u>	<u>80.637.815</u>

Во категоријата Останато, износот во главно се однесува на префактурирање на различни оперативни расходи.

Белешки кон годишна сметка

15. УСЛУГИ СО КАРАКТЕР НА МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШОЦИ И ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ И РАСХОДИ

Во денари	2022	2021
Плаќања кон оператори	1.026.645.697	1.062.732.037
Одржување	542.729.353	593.145.613
Услуги	521.716.596	572.195.741
Подизведувачи	305.649.034	343.380.768
Такси, давачки и локални даноци	288.314.524	252.144.977
Закупнини	174.166.871	155.125.672
Маркетинг и донации	155.242.177	173.197.616
Исправка на вредноста побарувањата	133.500.517	119.489.643
Трошоци за тантиеми	82.314.887	87.462.944
Намалување на вредноста на залихите	19.843.519	25.893.523
Консултантски услуги	15.854.642	10.944.656
Осигурување	10.173.096	12.634.829
Правни услуги	542.702	29.325.328
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	(1.500.151)	3.740.727
Останато	9.621.583	17.062.494
	<u>3.284.815.047</u>	<u>3.458.476.568</u>

16. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Владата на Република Северна Македонија има 34,81% сопственост во Друштвото (види белешка 1.1). Исклучокот за обелоденување кај компании раководени од државата е применет во согласност со МСС 24.25, бидејќи Владата на Република Северна Македонија има значајно влијание на Друштвото. Освен плаќањето на даноци, надоместоци кон регулаторни тела во согласност со локалното законодавство и дивиденда, во 2022 и 2021 година Друштвото немаше трансакции со Владата на Република Северна Македонија или со кое било друштво што е контролирано или е под значително влијание на Владата на Република Северна Македонија, надвор од редовните деловни активности на Друштвото. Во 2022 година, нови лиценци на 713-723/768-778 MHz и 3,6-3,7 GHz (5G) беа издадени на Друштвото, во износ од МКД 503 милиони. Важноста на лиценците е до крај на 2037 година. Во 2021 година, нова лиценца на 2100 MHz (2x15 MHz) беше издадена на Друштвото, во износ од МКД 185 милиони. Важноста на лиценцата е до крај на 2028 година. Лиценците се признати како нематеријално средство.

Трансакциите со поврзани страни главно се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги, услуги за поддршка и одржување и вкрстени трошоци. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки.

Белешки кон годишна сметка

16. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ (ПРОДОЛЖУВА)

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во денари	2022		2021	
	Приходи	Приходи	Приходи	Трошоци
Доминантен сопственик Magyar Telekom Plc.	563.798	15.465.062	124.564	16.192.497
Подружници на доминантниот сопственик	8.912.903	2.901.987	9.677.838	3.879.084
Основно матично друштво Deutsche Telekom AG	514.927.161	380.158.727	432.408.820	278.876.883
Подружници на основното матично друштво	33.454.335	38.459.273	46.099.495	37.107.047

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во денари	31.12.2022		31.12.2021	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Доминантен сопственик Magyar Telekom Plc.	5.519.654	3.331.451	5.229.993	3.015.479
Подружници на доминантниот сопственик	3.063.509	751.746	2.233.230	961.200
Основно матично друштво Deutsche Telekom AG	141.208.273	382.654.436	132.023.549	310.194.079
Подружници на основното матично друштво	44.891.598	99.049.379	42.107.636	77.517.695

17. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

а) Обична и разводната заработка по акција

	2022	2021
Добивката за цели на пресметка на заработувачка по акција претставува нето добивката која припаѓа на сопствениците на Друштвото (во денари)	1.667.793.739	1.721.980.399
Обична и разводната заработка по акција (во денари, пресметана како нето добивка поделена со бројот на акциите)	<u>19,34</u>	<u>19,96</u>

б) Пондериран просек на број на преостанати обични акции како делител

	2022	2021
Пондериран просек на број на преостанати обични акции како делител за пресметка на обична и разводната заработка по акција	<u>86.254.903</u>	<u>86.254.903</u>

Друштвото има издадено само обични акции и затоа основната и разводнетата добивка по акција се еднакви.

Белешки кон годишна сметка

18. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после 31 декември 2022 кои ќе влијаат на добивката или загубата, извештајот за финансиска состојба или паричните текови за 2022 година.

Стратегијата за еколошко, социјално и корпоративно управување (ESG) е вградена во стратегијата на Друштвото и таа е пресликана во разновидни активности коишто поддржуваат два главни стратешки столба – „Добра Магента“ и „Зелена Магента“. Освен тоа, како дел од Групацијата ДТ, целите за ESG беа утврдени и на ниво на Друштвото, што дополнително ја потврдува посветеноста кон ESG агендата.

Никола Љушев
Главен извршен
директор

Славко Пројкоски
Главен директор за
финансии

Горан Тиловски
Директор на сектор за
контрола, сметководство и даноци
Овластен сметководител Рег. Бр.
0105436